

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การประเมินผล โครงการ การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน D.A.R.E. ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำการประเมินแบบซิปโมเดล (CIPP Model) และศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของโครงการ ฯ โดยใช้แบบสอบถามประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และครูตำราวจ D.A.R.E. ที่เข้าสอนในโรงเรียนทั้ง 8 แห่งที่สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 360 สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา

กลุ่มนักเรียนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุ 12 ปี และพักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ และกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ครูและครูตำราวจ D.A.R.E. ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุตั้งแต่ 41 ปีและขึ้นไป มีคุณวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า

2. ผลการประเมินโครงการฯ

ผลการวิจัย พบว่า การดำเนิน โครงการ การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด

ด้านสภาพแวดล้อม

ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินโครงการด้านสภาพแวดล้อม ประชากรที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่มประเมินผลในทิศทางเดียวกันคือด้านวัตถุประสงค์ ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุดและผลกระทบจากโครงการ ฯ ที่มีต่อสังคม ผลการประเมินของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และผลการประเมินของผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นและครูตำราวจ D.A.R.E. ประเมินผลในระดับมากที่สุด

ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า ประเมินผลด้านตัววิทยากร และสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีจำนวนพอเพียง เหมาะสม ทันสมัย น่าสนใจและสามารถใช้งานได้จริง ประชากรที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านกระบวนการ

ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินโครงการด้านกระบวนการ ประชากรที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ประเมินผลในทิศทางเดียวกันในด้านหลักสูตรและระยะเวลา วิธีการจัดการเรียนการสอน ประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนด้านการวางแผน กิจกรรมที่สนับสนุน โครงการ และการประเมินผลการจัดกิจกรรม ผู้บริหาร โรงเรียน ครูประจำชั้นและครูดำรง D.A.R.E. ประเมินผลในระดับมาก

ด้านผลผลิต

ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินโครงการด้านผลผลิต ประเมินผลด้านภูมิคุ้มกัน ทักษะ การปฏิเสธ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบบยาเสพติด ประชากรที่ศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ประเมินผลอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของโครงการ ฯ

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในโครงการ ฯ ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรค มีอย่างไรก็ตามพบว่ามีกลุ่มนักเรียนที่ไม่กล้าแสดงออกในระหว่างทำกิจกรรมระยะเวลาการเรียนการสอนน้อยเกินไป สำหรับกลุ่ม ผู้บริหาร โรงเรียน ครูและดำรง ร้อยละ 6.25 ประเมินเรื่องการต่อเนื่องของโครงการและการครอบคลุมทั้งโรงเรียนและทุกระดับชั้น

4. การศึกษาข้อเสนอแนะของโครงการ ฯ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มนักเรียนต้องการให้เพิ่มระยะเวลาในการเรียนการสอน ต้องการให้มีการทำกิจกรรมทุกปีอย่างต่อเนื่อง สำหรับกลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน ครู ดำรง ต้องการให้เพิ่มกิจกรรมและนำความรู้เรื่องอื่น ๆ มาสอดแทรกในการสอนด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การประเมินผลโครงการฯ

การประเมินผลโครงการ ฯ ผู้วิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ได้รับการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริรัตน์ เปรมจิตต์ (2547 : บทคัดย่อ) ประเมินผลโครงการการศึกษาในเด็กนักเรียนในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ พบว่าผลการประเมินโดยรวมและองค์ประกอบย่อยทุกด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีความเหมาะสมระดับมาก ปัจจัยด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพทางสังคม ไม่มีผลทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ฯ โดยรวมของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง แตกต่างกัน แต่พบว่า ระดับการศึกษา และอาชีพ มีผลทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ฯ ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ วราวัลย์ ธรรมเขตต์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการผลการดำเนินงานโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) ในโรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลการศึกษาการดำเนินงานประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของยาเสพติดได้เป็นอย่างดี มีทักษะ และวิธีการตัดสินใจที่ถูกต้องกล้าปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชักชวนให้ลองเสพยาเสพติด รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยเลือกเล่นกีฬาและกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสังคมรุนแรง โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนย่อมก่อให้เกิดความวิตกกังวลต่อผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก แม้โดยปกติโรงเรียนได้จัดให้มีการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดอยู่บ้างแล้วนั้นก็ตาม การที่มีโครงการพิเศษเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการต่อต้านยาเสพติดที่ได้ดำเนินการอยู่แล้วในโรงเรียน ย่อมเป็นที่ยอมรับและเป็นความหวังของผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องด้วยเหตุนี้จึงทำให้โครงการ ฯ นี้เป็นที่ยอมรับและได้รับการประเมินผลว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

นอกจากนั้นโครงการ ฯ นี้ ได้ผ่านการทดลองในโรงเรียนและปรับปรุงหลักสูตรมาตั้งแต่ปี 2550 โดยกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (2550 ก:1-6) ภายใต้การช่วยเหลือขององค์กร D.A.R.E. สากล (Drug Abuse Resistance Education) และได้ขยายโครงการหน่วยงานในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทุกกองบัญชาการนำไปดำเนินการกับโรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบและก่อนดำเนินโครงการ ฯ ก็ได้ทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะเข้าไปดำเนินการด้วย และอีก

ประการหนึ่งโครงการ ฯ นี้ได้ดำเนินการในช่วงที่ยาเสพติดกำลังแพร่ระบาดอย่างรุนแรงในสังคม แม้กระทั่งในสถานศึกษา จนรัฐบาลต้องกำหนดนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องปฏิบัติในปีแรก โดยเรียกร้องให้ทุกฝ่ายทุกหน่วยงานเข้าร่วมโครงการเพื่อช่วยกันป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษาและชุมชน ดังนั้นโครงการ ฯ นี้จึงสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้การดำเนินการโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการประเมินจากประชากรที่ศึกษาว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

2. ปัญหาอุปสรรคของการประเมินโครงการ ฯ

ผลการวิจัยพบว่า โครงการ ฯ ประสบปัญหาและอุปสรรคในเรื่องระยะเวลาและความต่อเนื่องของโครงการประกอบการจัดทำโครงการ ฯ ต้องให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกระดับชั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ถนัด บวรชัย (2549 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาวิจัยการประเมินผลหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของโครงการ ฯ คือระยะเวลาไม่เหมาะสม รวมถึงการไม่ต่อเนื่องของโครงการ และการขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่อง และไม่ได้ผลแบบมีประสิทธิภาพดีพอ สอดคล้องกับ สมรวดี มงคลเมือง (2545 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบเกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น สถานศึกษา ฝ่ายปกครอง สาธารณสุขและเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3. ข้อเสนอแนะต่อโครงการ ฯ

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาข้อเสนอแนะการประเมินโครงการ ฯ อยากให้มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องทุกปีและอยากให้เพิ่มองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ คณะผู้วิจัยสำนักงาน ป.ป.ส. (2545 : บทคัดย่อ) การศึกษากการวิจัยโครงการพัฒนาระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา พบว่าผู้ตอบงานวิจัยมีความต้องการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทำงานแบบบูรณาการและประสานงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของ อาภาศิริ สุวรรณานนท์ และคณะ (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาโครงการการประเมินผลโครงการ D.A.R.E. ของตำรวจภูธรภาค 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีความต่อเนื่องของโครงการ ฯ กิจกรรมทุกปี โดยครอบคลุมทุกพื้นที่ในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการดำเนินโครงการ การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน ดังนี้

1. รัฐบาลควรมีกรอบแนวทางการปฏิบัติด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติดให้ชัดเจนและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทำงานเชิงบูรณาการในทิศทางเดียวกัน
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องทำงานเชิงรุกทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในโครงการและการสนับสนุนงบประมาณเพื่อควมมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของโครงการ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการดำเนินโครงการ การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน ดังนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรขยายโครงการ ฯ ให้ครอบคลุมทุกโรงเรียน ในเขตพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่นสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ 2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดย ตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรทำงานแบบบูรณาการ ร่วมกันจัดทำโครงการเพื่อควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
3. กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติดควรจัดสรรงบประมาณด้าน สื่อ เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ ให้เพียงพอ
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นเบี่ยเลี้ยง ค่าเดินทาง น้ำมันเชื้อเพลิง ให้แก่ครุตำรวจ D.A.R.E. ตามระเบียบของทางราชการ
5. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการ ฯ ให้หน่วยงานราชการ เอกชน และประชาชนทั่วไปได้รับทราบวัตถุประสงค์และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ฯ ด้วย เพื่อให้สอดคล้องตามนโยบายของรัฐ ที่ต้องการให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามยาเสพติด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนในสังกัดพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำแนกตามอำเภอ
2. ควรศึกษาพฤติกรรมต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการฯ นี้ไปแล้ว
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนของนักเรียนในสังกัดภาครัฐกับภาคเอกชน
4. ควรศึกษาทดลองในลักษณะการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก